

Shakespeare, ser o no ser

SOCIETAT

Va existir realment William Shakespeare? Fou ell qui va produir la ingent obra que se li atribueix o, per contra, va ser escrita per Christopher Marlowe?

I en cas de ser un personatge real, de carn i ossos, era homosexual?

Els dubtes sobre l'autor anglosaxó per excel·lència creixen amb el temps.

Reportatge de Víctor Maceda

La seua biografia diu que va nàixer el 26 d'abril del 1564 a Stratford-upon-Avon, al districte anglès de Warwickshire, i que va morir en aquesta mateixa població l'any 1616, quan li faltaven tres dies per fer-ne 52. La versió oficial assegura també que era el tercer de vuit germans i que es va casar jove, a 18 anys, amb Anne Hathaway, que en tenia 26 i amb qui va ser pare d'una filla i dos bessons.

Aquesta és la teoria, però un corrent que cada cop agafa més embranzida a la Gran Bretanya, el dels marlowistes, qüestiona tot plegat. Apassionats de l'obra de Christopher Marlowe (1564-1593) destaquen el fet que l'un i l'altre nasqueren el mateix any i que Shakespe-

are no va publicar cap obra fins la mort de l'altre. Ho veuen estrany.

Això, en cas que haguera existit Shakespeare, un extrem que alguns fins i tot no gosen confirmar. De fet, malgrat els orígens nobiliaris de la família, no hi ha cap rastre concret del seu aspecte físic. La setmana passada, la revista britànica *Country Life*, dedicada a la compra-venta de mansions, va publicar el que considerava "la descoberta més important dels darrers 400 anys": l'únic retrat que Shakespeare s'hauria fet en vida.

Un dibuix que l'investigador Mark Griffiths diu haver trobat en un llibre de botànica del 1598 –quan l'escriptor tenia 34 anys– però que no passa de ser una altra suposició sobre això. Una altra més. En realitat, tots els retrats de l'escriptor

són fruit de la imaginació del pintor de torn. No n'hi ha cap de 100% fiable.

Tampoc no és completament segur que Shakespeare elaborara una obra tan extensa. Els marlowistes s'ensumen que una bona part podria correspondre a l'edició pòstuma –signada per ell– d'escrits de Marlowe, i ho argumenten per l'estil i la temàtica, molt semblant a la del presumpte *pare* de la literatura anglesa.

Fet i fet, des del 2007 circula un manifest –*Declaració del dubte raonable*, se'n diu– que ja ha rebut més de 3.000 mostres de suport d'acadèmics i actors britànics. La idea va partir de l'actor i director de cinema Sir Derek Jacobi –*Jo, Claudi* és la seua obra més coneguda– i de Mark Rylance, ex-director artístic del Globe Theatre.

ÉS ELL? ESCRIVIA ELL?

L'únic retrat teòricament real que s'hauria fet en vida Shakespeare, segons acaba de publicar *Country Life*. Al costat, Christopher Marlowe, coetani i, segons alguns, el veritable autor de bona part de la seua obra.

→ Pocs mesos després de la mort de Marlowe és quan Shakespeare publica el seu primer relat, *Venus i Adonis*. Tenia 29 anys, i fins llavors no se li coneixia cap incursió literària. Una irrupció massa tardana, consideren alguns, encara més tenint en compte la recent mort de Marlowe, amb qui hauria coincidit en els cercles teatrals de Londres, per bé que no hi ha constància que es conegueren.

Shakespeare havia emigrat a la capital sis anys abans, el 1587, i fou allà on va prendre contacte amb el món de la dramàtúrgia. Com a actor que era, va patir en primera persona els efectes de la pesta, que durant vora dos anys va tancar tots els recintes amb pany i forrellat. En aquell temps hauria establert una relació estreta amb el comte de Southampton, Henry Wriothesley, que l'hauria ajudat a endinsar-se en els cercles isabelins.

Perquè, en efecte, Shakespeare va entrar a treballar a la companyia teatral que liderava Lord Chamberlain, cosí germà de la reina d'Anglaterra. D'ací a la seua eclosió com a poeta i dramaturg només hi havia un pas. Un pas potser massa fugaç, això sí.

Els qui en qüestionen l'autoria, al·leguen que Shakespeare no va tenir cap formació acadèmica i que tampoc no hi ha constància que les filles en reberen. No és una postura nova ni marginal: personalitats de la talla de Charles Dickens i Sigmund Freud també n'han desconfiat, així com alguns han generat dubtes sobre l'existència real -i sobre l'origen geogràfic- de Miguel de Cervantes, el cèlebre autor d'*El Quijote*.

Les semblances amb l'obra de Marlowe no són les úniques que desperten recel entre els investigadors. També han establert paral·lelismes amb els treballs d'Edward de Vere (1550-1604), el 17è comte d'Oxford, i de Francis Bacon, un filòsof i polític anglès que va morir el 1626. És potser algú d'ells l'autèntic William Shakespeare?

N'hi ha que van encara més enllà i afirmen que l'escriptor sí que va existir, i no sols això, sinó que el seu parentiu

amb la reialesa era bastant més directe encara. És el cas del nord-americà Paul Sreitz, que suggereix que Shakespeare va ser un dels fills il·legítims de la reina. Poca broma, doncs.

Les especulacions van en totes les direccions imaginables. Una de menys estesa, fonamentada en la hipòtesi que les obres de Marlowe i de Shakespeare van ser escrites per una mateixa persona, apunta una opció alternativa: que cap d'ells no van ser-ne els veritables autors, sinó que els escrits que se'ls atribueixen corresponien a Bacon.

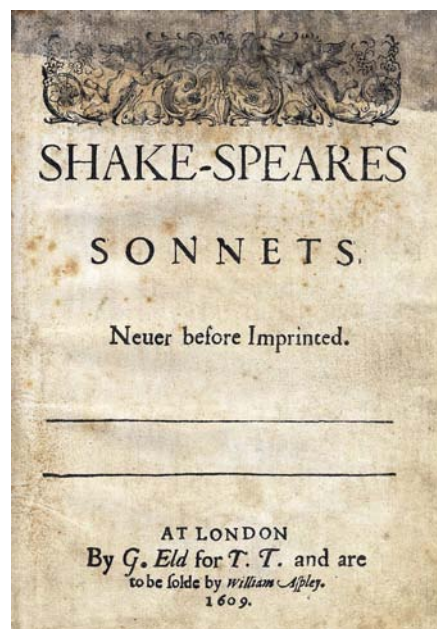
El ben cert és que l'any passat, la Gran Bretanya va commemorar el 450è aniversari del naixement de Shakespeare amb pompa i boato. A la solemne manera anglesa. De dubtes, no en volen tenir.

Homosexualitat

Les elucubracions al voltant de la vida de Shakespeare entren també en el camp de la sexualitat. Si atenem la seua biografia, era casat i tenia tres fills, però una altra cosa és allò que emana dels seus sonets.

Ara fa uns mesos, el *Times Literary Supplement* (TLS) reparava en "el context essencialment homosexual" del sonet 116 de Shakespeare, que en concret fa així [traducció de Txema Martínez per a Eumo, any 2010]:

"No posaré impediments a la unió de ments lleials. L'amor no serà amor

si s'altera davant l'alteració o el du, qui et deshonora, al deshonor. No. Sempre és fix. Una marca constant que mira a la tempesta i no s'atura. És l'estrella de cada barca errant que no té preu malgrat tenir una altura.

No és joc del temps l'amor, tot i el compàs de la falç seva sobre llavi i front. No s'altera l'amor pel pas fugaç dels dies, ferm fins al final del món. Si em demostren que estic equivocat,

ELS DEFENSORS DE LA PRESUMPTA HOMOSEXUALITAT DE SHAKESPEARE REMETEN A LA DEDICATÒRIA DELS SONETS: "A MR. WH"

font d'especulacions. D'apostes, n'hi ha a dojo: es tractaria de Henry Wriotesley, el tercer comte de Sothampton i Pembroke?

Sir Brian Vickers es mostra molt dur amb Stanley Wells: "Exagera el seu coneixement de l'ànima de Shakespeare", assevera, "les seves afirmacions compliquen la lectura asserenada de la seua poesia".

Una altra teoria planteja una homosexualitat i heterosexualitat alhora, és a dir, una bisexualitat. Qui la fa avinent és l'actor Sir Ian McKellen, un dels grans defensors del moviment gai a la Gran Bretanya. Com a demostració, remet a l'obra "El mercader de Venècia", basada en un triangle amorós entre un

home vell, un jove i una dona.

Un altre actor britànic molt conegut, Ben Whishaw, acaba de fer pública la seua homosexualitat, coincidint amb la seua encarnació d'un rei Ricard II efeminat que mor travessat per les fletxes, en clara al·lusió al martiri de Sant Sebastià, la icona gai més antiga. El pare de la literatura anglesa va contar la seua història.

Mentrestant, qui nega la tendència homosexual de Shakespeare recorda la presència de la Dama Fosca a les seues obres. La dona és una constant a les seues peces teatrals, subratllen, i aquest és un fet inqüestionable. No és tan normal, en canvi, que la seua dona no hi aparega. ●

jo mai he escrit ni mai ningú ha estimat."

Un dels principals estudiosos de l'obra shakespiriana, Sir Brian Vickers, va negar de seguida que aquests versos amagaren cap càrrega homosexual –"és ficció pura, una pèrdua de temps"–, atès que "no coneixem els destinataris dels seus sonets". En canvi, el president de l'Honorable Shakespeare Birthplace Trust, Stanley Wells, s'ha afanyat a remarcar que els sonets, en general, "són impregnats d'una passió compartida per heterosexuals i homosexuals". Encara més: els sonets 13, 18 i 20 també podrien ser considerats homosexuals, inclouen una certa "homoeròtica".

L'argument de més pes en què s'escolden els defensors de la presumpta homosexualitat de Shakespeare fa referència a la dedicatòria de la primera edició del seus *Sonets*, l'any 1609. "A Mr WH", hi posava. Mai més no se'n va saber res.

I és que la correspondència exacta d'aquelles inicials mai no ha sigut revelada, cosa que ha generat una nova

Trencatenebres
Juli Alandes

34 Premi Octubre 2014

Trencatenebres
PREMI OCTUBRE ANDRÒMINA DE NARRATIVA

NOVATATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com